

**รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของ
พุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม**
**A Model of Using Songkran Activities to Foster Relationships of
Thai and Burmese Buddhists in Krathum Lom Subdistrict,
Sampran District, Nakhon Pathom Province**

¹พระอนุชา ธมฺมรโส (ศิริชัย) Phra.Anucha Dhammaraso (Sirichai)

²พระมหาสาทร ธมฺมาทโร Phramaha Sathorn Dhammādarō

³โยตะ ชัยวรมันกุล Yota Chaiworamankul

¹²³วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhapanya Sridvaravadi Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: mollamp@gmail.com

Received May 11, 2023; Revised May 23, 2023; Accepted: June 02, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนในช่วงวันสงกรานต์ ของพุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์ 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมของวันสงกรานต์ ในการสานความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า 1. พฤติกรรมการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและเมียนมาร์ เน้นวิถีวัฒนธรรมชูเอกลักษณ์สืบสานประเพณีสงกรานต์คล้ายๆกัน เช่น ทำความสะอาดวัด ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษ 2. กิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวเมียนมาร์นั้น ต้องส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน พี่น้องชาวไทยและพี่น้องชาวพม่าจะร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ประสานกันเป็นหนึ่งเดียวกัน 3. การจัดงานวันสงกรานต์เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามหลักที่ว่าด้วยกิจกรรม 4 คือ 1) กิจกรรมทำบุญตักบาตร 2) สัณฺขติ 2) กิจกรรมการสรงน้ำพระและกตัญญูตา 3) กิจกรรมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ 4) กิจกรรมการก่อเจดีย์ทรายสานสัมพันธ์ และหลักที่ว่าด้วยคุณค่า 3 คือ 1) คุณค่าต่อชุมชน 2) คุณค่าต่อสังคม และ 3) คุณค่าต่อศาสนา

คำสำคัญ: วันสงกรานต์; พฤติกรรมการปฏิบัติตน; รูปแบบการใช้กิจกรรม; สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstract

This research has objectives: 1) to investigate the practice during Songkran festival of Burmese Buddhists; 2) to develop the activities of Songkran festival in fostering relationships of Thai and Burmese Buddhists; and 3) to present a model of using Songkran activities to foster relationships of Thai and Burmese Buddhists in Krathum Lom Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province. From the study, the following results are found: 1) Temples organize cultural and traditional activities with the goal of strengthening identity, passing down values, and establishing what should be performed during the Thai Songkran festival. 2) Activities that emphasize the relationship of Thai and Burmese Buddhists have already been carried out by every temple in Thailand, but the tangible promotion can be seen in the collaboration between Thai and Burmese to complete the task whenever there is any Buddhist tradition. 3) The organization of Songkran festival to foster relationships of Thai and Burmese Buddhists in Krathum Lom Subdistrict, Sampran District, Nakhon Pathom Province consists of four kinds of activities: (1) alms round of the two nations; (2) sprinkling water onto the Buddha statues to show gratitude; (3) making merits to the departed and ancestors; and (4) forming sand pagodas. These activities' values include: (1) value for the community (2) value for the society since and (3) value for religion.

Keyword: Songkran Day; Behaviors; Activity Usage; Multicultural Society

บทนำ

ประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทยเป็นพิธีกรรมที่นำมาจากประเทศอินเดีย โดยได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ฮินดู แล้วนำมาผสมผสานกับพิธีกรรมทางพุทธศาสนา พบหลักฐานว่ามีประเพณีสงกรานต์มาตั้งแต่ก่อนแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศในสมัยอยุธยา ซึ่งเป็นพิธีหลวงมีเฉพาะในราชสำนักเท่านั้น ต่อมามีการแพร่กระจายลงสู่ชาวบ้านในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2564) ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน เพื่อให้เป็นที่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องพระราชพิธีทั้งหมดประจำพระนคร ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาในสิบสองเดือน (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2505) ซึ่งเป็นที่สังเกตได้ว่าประเพณีสงกรานต์ของไทยนั้น เป็นประเพณีที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยชนชั้นนำ ที่พยายามจะคั่นหารากเหง้าของตนเอง เพื่อควบคุมสังคมไทยในขณะนั้นไม่ให้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ที่เริ่มหลั่งไหลเข้ามาในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ และเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงเป็นสาเหตุให้ชนชั้นนำ เขียนประเพณีของตนเองขึ้นมาอย่างเป็นระบบ (พิพัฒน์ กระแจะจันทร์, 2559) ประเพณีสงกรานต์ในหนังสือพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นประเพณีการสงวนศักดิ์สิทธิ์ ที่ปฏิบัติเฉพาะในราชสำนักเท่านั้นและถือว่าเป็นประเพณีที่ศักดิ์สิทธิ์ ตามความ

เชื่อทางศาสนา รวมทั้งเป็นการส่งเสริมสถาบันกษัตริย์ไม่ใช่ การละเล่นสาดน้ำเหมือนกับชาวบ้านทั่วไปอย่างที่เห็นในปัจจุบัน

การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนทำให้เรารู้สึกว่าเรามีเพื่อนที่เรารู้จักเป็นอันดับแรกสุดก็คือครอบครัวของเราเอง ถัดไปคือครอบครัวข้างเคียง หมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และที่สุดคือประเทศ และตามปกติคนทั้งหลายนั้นจะอยู่ร่วมกันได้ดี ต่อเมื่อมีหลักความเชื่อหรือเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอย่างหนึ่ง อย่างเดียวกัน เป็นเหมือนแกนหรือสายเชือกที่ร้อยประสานกันไว้ ในบรรดาหลักความเชื่อหรือเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทั้งหลายนั้น กล่าวได้ว่าศาสนาเป็นหลักความเชื่อที่มีกำลังมากที่สุดและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่เหนียวแน่นและลึกซึ้งที่สุด นอกจากนั้น ศาสนาช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยขจัดช่องว่างทางสังคม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นรากฐานแห่งความสามัคคีและการร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาชุมชน และสร้างสันติ คือ ความสงบสุขความมั่นคงให้แก่ชุมชน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2555) การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม คือกลุ่มคนอย่างน้อยสองคนขึ้นไปมาอาศัยอยู่รวมกันในบริเวณหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสัมพันธ์ทางตรงเช่นการพูดจา ทักทาย การทำงานร่วมกัน การซื้อขาย และให้ความเอื้ออาทรต่อกันเป็นต้น สำหรับความสัมพันธ์ทางอ้อมได้แก่ การเดินผ่านผู้คนที่เราไม่รู้จัก แต่เขาก็เป็นคนจังหวัดเดียวกัน การใช้สิ่งของที่ผลิตขึ้นโดยคนที่ไม่เคยพบปะเห็นหน้ากันมาก่อน คนเหล่านี้จะเป็นกลุ่มที่เราสัมพันธ์กับพวกเขาโดยผ่านบุคคลอื่น ผ่านเอกสารหนังสือ ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ ถึงแม้ว่าจะอยู่รวมกลุ่มคล้ายคลึงกับการเป็นสังคมก็ตาม ทั้งนี้เพราะมนุษย์จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพและความต้องการทางวัฒนธรรม มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้และแบบแผนของสังคมขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง (สมภารพรมหา, 2554) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข คือการที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎระเบียบหรือกฎหมาย และมีคุณธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือจะทำให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข คุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่บุคคลนับถือ (เดียน คำดี, 2553)

เมื่อกล่าวถึงการอยู่ร่วมกันเป็น “สังคม” ของมนุษย์ แม้จะเป็นการรวมตัวกันของ “คน” ที่ตั้งอยู่บนปัจจัยพื้นฐานทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่เหมือนกันทุกประการ มีอัตลักษณ์ตลอดจนค่านิยมของ สังคมเป็นหนึ่งเดียวกัน แต่แท้ที่จริงแล้วเมื่อพิจารณาถ้อยลงไปถึงระดับปัจเจกบุคคลจะเห็นว่า แต่ละคนในสังคมย่อมมีความแตกต่าง หลากหลายทั้งในแง่ของความคิดและพฤติกรรมไม่ประการใดก็ประการหนึ่ง อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ความแตกต่าง หลากหลายเหล่านั้นอาจเกิดขึ้นได้จากหลาย ปัจจัยทั้งจากมิติ ทางด้านกายภาพ รวมทั้งมิติทางด้านจิตใจอันเป็นผลมาจากการหล่อหลอม เลี้ยงดูจากหน่วยย่อยของสังคมในระดับ ครอบครัว หรือแม้กระทั่งจากประสบการณ์การใช้ ชีวิตของแต่ละบุคคลในแต่ละช่วงวัย ก็อาจส่งผลให้แม้กระทั่งคนที่มาจากครอบครัวเดียวกัน ก็อาจมีความแตกต่างทางความคิด มีความหลากหลายทางพฤติกรรม มีความชื่นชอบและความคาดหวังที่แตกต่างกันออกไปได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ยิ่งหากสังคมใด เกิดจากการรวมตัวของคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมด้วยแล้ว จะยิ่งทำให้ความ

แตกต่างกันหลากหลาย ในสังคมนั้นมีมาก ประเด็นการจัดการความแตกต่างหลากหลายของพลเมือง จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายของรัฐอย่างยิ่ง ในการที่จะต้องแสวงหาหนทางจัดการให้แต่ละกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันหลากหลายดังกล่าวรวมตัวกัน โดยมีจุดเชื่อมระหว่างกันจนสามารถเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียว มีความกลมเกลียว สามัคคี สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข สามารถพ้นจากภัยต่างๆ มีมรรณภัย เป็นต้นได้ดังที่กล่าวไว้ในวิเทศกสิกรชาดก (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 27 ข้อที่ 99 หน้าที่ 142, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539). ฉะนั้น พร้อมทั้งมีสำนึกของความเป็นชาติ เป็นเจ้าของประเทศที่พร้อมจะร่วมแรง ร่วมใจเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศได้ต่อไป บริเวณพื้นที่ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จะมีกลุ่มผู้ใช้แรงงานชาวเมียนมาร์จำนวนมากที่มาใช้แรงงานในประเทศไทย จึงได้มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาในวัดเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ วัดในบริเวณนี้มีอยู่ 2 วัด คือวัดเพลินเพลินเพชร และวัดนครชื่นชุ่ม ซึ่งเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม และร่วมกันสืบสานประเพณีต่างๆ เน้นวิถีวัฒนธรรมชวอภลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น สืบสานคุณค่า สาระและสิ่งที่ควรทำของประเพณีสงกรานต์แบบไทยและเมียนมาร์ เช่น ทำความสะอาด วัด สถานที่สาธารณะ ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์สงฆ์น้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษ ซึ่งทางวัดเองนั้นได้อาศัยการจัดกิจกรรมประเพณีต่างๆ เพื่อการผสมผสานพหุวัฒนธรรม ในการมีส่วนร่วมของพี่น้องทั้งชาวไทย และเมียนมาร์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ถือได้ว่าประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่ช่วยจรรโลงทั้งศาสนาและสังคมให้มนุษย์ได้ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินวิถีของชีวิตได้อย่างสงบสุข พุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ที่มีความเคารพต่อพระรัตนตรัยเป็นอย่างมาก และเมื่อต้องเดินทางเข้ามาใช้แรงงานในประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองพุทธเหมือนกัน ชาวเมียนมาร์จึงต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ เพราะฉะนั้น "วัด" จึงเป็นสถานที่รวมตัวกันประกอบกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งพุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์มีหลักความเชื่อและวิถีปฏิบัติทางศาสนาคล้ายคลึงกันกับชาวไทย เพื่อให้เป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันของชุมชน ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดความขัดแย้ง ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบของกิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ สร้างความมั่นคงทางสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อความเจริญของงามของพระพุทธศาสนาสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนในช่วงวันสงกรานต์ ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมของวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้รูปแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) เพื่อศึกษาการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกับประชากรต่างเชื้อชาติของประชาชนในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาเนื้อหาทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องตามขอบเขตเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการศึกษาหลักธรรมที่ผู้วิจัยได้เลือกนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกับประชากรต่างเชื้อชาติของประชาชนในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกพื้นที่ทำการวิจัย บริเวณตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ในการกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามคุณสมบัติ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยระบุไว้ จำนวน 12 รูป/คน คือ

1) กลุ่มพระภิกษุเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ผู้นำชุมชนหรือตัวแทน เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จำนวน 8 ท่าน

2) กลุ่มประชากรต่างเชื้อชาติชาวเมียนมาร์ ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 ท่าน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนในช่วงวันสงกรานต์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ พบว่า สงกรานต์ คือ ประเพณีของประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า ชนกลุ่มน้อยชาวไตแถบเวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน รวมถึงศรีลังกา และประเทศทางตะวันออกของประเทศอินเดีย สันนิษฐานกันว่า ประเพณีสงกรานต์นั้นได้รับวัฒนธรรมมาจากเทศกาลโฮลีในอินเดีย แต่เทศกาลโฮลีจะใช้การสาดสีแทน โดยจะจัดให้มีขึ้นในทุกวันแรม 1 ค่ำ เดือน 4 ซึ่งก็คือเดือนมีนาคม (พิพัฒน์ กระแจะจันทร์, 2559)

กิจกรรมวันสงกรานต์การทำบุญตักบาตร นับว่าเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลให้กับตนเอง อีกทั้งยังเป็นการอุทิศส่วนกุศลนั้นให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว การทำบุญในลักษณะนี้มักจะมีการเตรียมไว้ล่วงหน้า เมื่อถึงเวลาทำบุญก็จะนำอาหารไปตักบาตรถวายพระภิกษุที่ศาลาวัดโดยจัดเป็นที่รวมสำหรับการทำบุญ ในวันเดียวกันนี้หลังจากที่ได้ทำบุญเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการก่อเจดีย์ทรายอันเป็นประเพณีที่สำคัญในวันสงกรานต์อีกด้วยด้วยการรดน้ำ นับได้ว่าเป็นการอวยพรปีใหม่ให้แก่กันและกัน น้ำที่นำมาใช้รดหัวในการนี้มักเป็นน้ำหอมเจือด้วยน้ำธรรมาการสงฆ์พระ เป็นการรดน้ำพระพุทธรูปที่บ้านและที่วัด ซึ่งในบางที่ก็จะมีการจัดให้สงฆ์พระสงฆ์เพิ่มเติมด้วยการบังสุกุลอัฐิ สำหรับเจ้ากระดุกของญาติผู้ใหญ่ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว มักทำที่เก็บเป็นลักษณะของเจดีย์ จากนั้นจะนิมนต์พระไปบังสุกุลการรดน้ำผู้ใหญ่ คือการที่เราไปอวยพรผู้ใหญ่ที่ให้ความเคารพนับถือ อย่าง ครูบาอาจารย์ มักจะนั่งลงกับที่ จากนั้นผู้รดก็จะเอาน้ำหอมเจือกับน้ำธรรมาการรดลงไปที่มีมือ ผู้หลักผู้ใหญ่ก็จะให้ศีลให้พรผู้ที่ไปรด หากเป็นพระก็อาจนำเอาผ้าสบงไปถวายเพื่อให้ผลัดเปลี่ยนด้วย แต่หากเป็นฆราวาสก็จะหาผ้าถุง หรือผ้าขาวม้าไปให้เปลี่ยน มีความหมายกับการเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆ ในวันปีใหม่ไทยการดำหัวมีจุดประสงค์คล้ายกับการรดน้ำของทางภาคกลาง ส่วนใหญ่จะพบเห็นการดำหัวได้ทางภาคเหนือ การดำหัวทำเพื่อแสดงความเคารพต่อผู้ที่อาวุโสว่า ไม่ว่าเป็น พระ ผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีการขอขมาในสิ่งที่ได้ล่วงเกิน หรือเป็นการขอพรปีใหม่จากผู้ใหญ่ ของที่ใช้ในการดำหัวหลักๆ ประกอบด้วยอาภรณ์มะพร้าว กล้วย ส้มป่อย เทียน และดอกไม้การปลอยนกปลอยปลา ถือว่าการล้างบาปที่เราได้ทำไว้เป็นการสะเดาะเคราะห์ร้ายให้กลายเป็นดี มีแต่ความสุข ความสบายในวันขึ้นปีใหม่การขนทรายเข้าวัด ในทางภาคเหนือนิยมขนทรายเข้าวัดเพื่อเป็นนิมิตโชคลาภให้พบแต่ความสุข ความเจริญ เงินทองไหลมาเทมาดุจทรายที่ขนเข้าวัด แต่ก็มีบางพื้นที่มีความเชื่อว่า การนำทรายที่ติดเท้าออกจากวัดเป็นบาป จึงต้องขนทรายเข้าวัดเพื่อไม่ให้เกิดบาป

2. ผลการวิจัยการพัฒนากิจกรรมของวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ พบว่า กิจกรรมตามประเพณีประเพณีวันว่างหรือวันสงกรานต์ เป็นประเพณีของชาวพม่าและชาวจังหวัดอื่นๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ความกตัญญู และความสนุกสนานรื่นเริงตามประเพณีนิยม โดยทั่วไปจะจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ก่อนวันสงกรานต์ เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล และต้อนรับชีวิตใหม่ที่จะเริ่มต้นในปีใหม่ที่กำลังจะมาถึง กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ การทำความสะอาดบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ข้าวของต่างๆ รวมทั้งสถานที่สาธารณะต่างๆ เช่น วัด ศาลา บริเวณชุมชน การเตรียมเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ไปทำบุญ รวมทั้งเครื่องประดับตกแต่งต่างๆ นอกจากนี้ยังมีผ้าสำหรับไปไหว้ผู้ใหญ่เพื่อรดน้ำขอพรด้วยการเตรียมอาหารในการไปทำบุญ ทั้งของคาวของหวานที่พิเศษ ได้แก่ การเตรียมขนมที่ถือเป็นสัญลักษณ์ของวันตรุษและวันสงกรานต์ นั่นคือ ข้าวเหนียวแดงสำหรับวันตรุษ และขนมกวนหรือกะละแมสำหรับวันสงกรานต์

คุณค่าความสำคัญประเพณีสงกรานต์ถือเป็นประเพณีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ที่ยึดถือปฏิบัติมาแต่โบราณช่วงวันสงกรานต์จึงเป็นวันแห่งความเอื้ออาทร ความรัก ความผูกพัน ที่มีต่อกันทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคม และ ศาสนา คุณค่าต่อครอบครัวทำให้สมาชิกของครอบครัวได้มีโอกาสมาอยู่ร่วมกันเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ตนเคารพช่วยกันทำความสะอาดบ้าน จัดบ้านใหม่ ช่วยกันทำขนมไว้ทำบุญและเลี้ยงลูกหลาน ขนมนไทย สงกรานต์ กะละแม ลอกช่องน้ำกะทิ ฯลฯ จัดหาผ้าใหม่

มอบให้คนรักนับถือ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ รวมทั้งแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ด้วยการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ คุณค่าต่อชุมชนทำให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในชุมชน เช่น ส่งขนม/ของกินให้แก่กันและกันร่วมกันทำบุญให้ทาน พบปะสังสรรค์ สนุกสนานรื่นเริงร่วมกัน คุณค่าต่อสังคมทำให้มีความเอื้ออาทรต่อบุคคลในสังคมและร่วมกันรักษาสีงแวดล้อมด้วยการช่วยกันทำความสะอาดบ้านเรือน วัดวาอาราม ที่สาธารณะ และอาคารสถานที่ต่างๆ คุณค่าต่อศาสนาช่วยกันทำนุบำรุงพระศาสนา โดยการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ การปฏิบัติ ธรรมฟังเทศน์ การสงฆ์น้ำพระ

3. ผลการวิจัยนำเสนอรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ พบว่า จากการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐมจากภาพรวมของกิจกรรมต่างๆ ในวันสงกรานต์จะเห็นได้ว่า สงกรานต์เป็นประเพณีที่งดงาม อ่อนโยน เอื้ออาทร และเต็มไปด้วยบรรยากาศของความกตัญญู ความเคารพซึ่งกันและกัน เป็นประเพณีที่ให้ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ในสังคม โดยใช้น้ำเป็นสื่อในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน

วันสงกรานต์เป็นวันทำบุญครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของพุทธศาสนิกชน โดยการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม และสงฆ์น้ำพระ การศรัทธาในการทำบุญทำทาน ถือเป็นการเกื้อกูลสูงสุดของมนุษยชาติ และการถือศีลปฏิบัติธรรมเป็นเหตุแห่งความเจริญรุ่งเรืองของชีวิต และสามารถสืบทอดพระพุทธศาสนามาได้จนถึงปัจจุบัน เพื่อดำรงไว้ซึ่งความหมาย สาระ และคุณค่าของวันสงกรานต์ดังกล่าว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยเราจึงควรเลือกประเพณีปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นแก่นแท้ หรือที่เป็นเนื้อหาสาระของประเพณีสงกรานต์อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการปฏิบัติตนในช่วงวันสงกรานต์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ มีดังนี้

1.1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาไม่ได้อยู่ที่จำนวนผู้นับถือเพียงอย่างเดียว แต่พุทธศาสนายังเป็นรากฐานสำคัญของสังคมพม่า โดยมีประวัติย้อนหลังไปถึงสมัยปะยูและอาณาจักรพุกาม ในช่วงระยะเวลาจากอดีตถึงปัจจุบันซึ่งเป็นเวลากว่าพันปี ได้หล่อหลอมให้พระพุทธศาสนาในพม่ามีลักษณะเฉพาะของตนเอง นั่นคือ การมีลักษณะผสมผสานของศาสนาและความเชื่อต่างๆ ด้วยลักษณะเด่นของพุทธศาสนาเถรวาทของพม่าที่สามารถเป็นแกนหลักในความหลากหลาย ในขณะเดียวกัน พุทธศาสนาก็มีความลึกซึ้งในหลายระดับทั้งระดับปรัชญา ระดับการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา ไปจนถึงพุทธศาสนาระดับชาวบ้าน ศาสนาพุทธจึงสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นในความหลากหลายให้สังคม

1.2 การมีส่วนร่วมประเพณี สงกรานต์ ประเพณีสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ประเพณีส่วนร่วมที่คนไทยส่วนมากยังนิยมปฏิบัติกัน หมายถึง กระบวนการหรือการกระทำที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ การกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตนเอง ของกลุ่ม องค์กร หรือ ชุมชน ตลอดจนการร่วมกันรับผิดชอบ แก้ไขปัญหาและรับผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการให้ประชาชนมีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวันดี ศรีสวัสดิ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ผลงานวิจัยสรุปว่า มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ความรู้ทาง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าองค์ความรู้ในชุมชนตำบลทับน้ำอำเภอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และการละเล่นท้องถิ่นทั้งที่สูญหายไปแล้ว และที่ยังสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ พิธีทำขวัญข้าว พิธีทำขวัญนาศ พิธีขึ้นศาลพระภูมิการเทศน์มหาชาติ ในเทศกาลเข้าพรรษาพิธีกว ข้าวทิพย์การละเล่นเพลงเกี่ยวข้าว การละเล่นเพลงเรือ 2) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ภูมิปัญญา ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน เช่น กระจังกระจัง ตะแกรง ตะกร้า ตะข่อง ลอบจับปลา ฯลฯ ภูมิปัญญา ด้านการแพทย์และการรักษาโรค เช่น การกวาดยาการพ่นลมพิษ การนวดและการประคบ ภูมิปัญญา ด้านอาหารฯ (วันดี ศรีสวัสดิ์ และคณะ, 2559).

2. การพัฒนากิจกรรมของวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทย และชาวเมียนมาร์

2.1 สิ่งที่เป็นพหุวัฒนธรรมร่วมกันของไทยและเมียนมาร์ คงหนีไม่พ้นการทำบุญ แต่หากมี กิจกรรมร่วมกันในประเพณีสงกรานต์แล้วนั้น ถ้าไม่มีการกล่าวถึงขนบธรรมเนียมทางศิลปวัฒนธรรม ที่ต่างฝ่ายต่างสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ก็จะทำให้ขาดเรื่องราวในสิ่งนี้ไป นั่นก็คือการอนุรักษ์กิจกรรมที่ ดั้งเดิมในประเพณีสงกรานต์หากกล่าวถึงกิจกรรมสงกรานต์ไม่ว่าจะเป็นไทย หรือ เมียนมาร์ ก็คงหนีไม่ พ้นคำว่า “บุญ” ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ ก็ได้แก่ การสรงน้ำพระ การบังสุกุลอุทิศแก่ญาติที่ล่วงลับ การ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ การก่อขนทรายเข้าวัด การพระเจดีย์ทราย

2.2 ความสัมพันธ์กันในระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ จำเป็นต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการ เสริมสร้าง และรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพื่อให้ได้ มาซึ่งความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความรักใคร่ นับถือความจงรักภักดีและความร่วมมือกัน ซึ่งส่งผลทำให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ความสัมพันธ์กันทางสังคมจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา หินเธาว์ และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของคนส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านนาเมืองอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกคณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผลงานวิจัยสรุปว่า ชาวบ้านนาเมืองมีวิถีชีวิต ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ใช้ชีวิตในวิถีชาวนา ประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนาข้าวเหนียว ทำไร่ เลี้ยง สัตว์ มีอาชีพทอผ้าและจักสาน เป็นอาชีพเสริม ชาวบ้านนาเมืองจะมีนิสัยที่เป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่าง จากชาวบ้านในเมือง (บุษบา หินเธาว์ และคณะ, 2564). ซึ่งสังเกตได้ดังนี้

1) ลักษณะนิสัยของชาวบ้านในพื้นที่บ้านนาเมือง ซึ่งนับเป็นทุนมนุษย์ของชุมชนอย่างหนึ่ง ได้แก่ การให้ความเคารพยกย่องกตัญญูต่อบุพการี ผู้อาวุโส บุคคลที่มีพระคุณ และมีความเชื่อศรัทธา ต่อพระพุทธศาสนากฎแห่งกรรม และพิธีกรรม เช่น มีการบริจาคเงินสร้างวัด ให้การอุปถัมภ์ช่วยเหลือ โรงเรียน

2) มีลักษณะนิสัยที่โดดเด่นเรื่องความขยัน มัธยัสถ์และเก็บออม สำหรับการพูดจาของคนที่บ้านนาเมืองมีการพูดสำเนียงภาษาที่คล้ายสำเนียงของคนจังหวัดเลย มีหน้าตาอ้วนแถมแจ่มใส พูดจาตรงไปตรงมาเนิบๆ นุ่มนวล นิสัยเปิดเผย มีความเป็นมิตรสูง

3) มีลักษณะนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกันและกัน เพราะมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกันทั้งหมู่บ้าน

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ พบว่า กิจกรรมที่สมควรประพฤติปฏิบัติในวันสงกรานต์ เพื่อสืบทอดความดีงามของคุณค่าของประเพณีนี้ไว้การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรหรือนำอาหารไปถวายพระที่วัด เพื่อสืบทอดและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และเพื่อกล่อมเกล่าจิตใจให้รู้จักการให้เสียสละ โดยมีได้มุ่งหวังสิ่งใดตอบแทนมีค่านิยมและธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ที่แตกต่างกันออกไป ก็สมควรให้ปฏิบัติไปตามนั้น เพื่อเป็นการเคารพภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้กลั่นกรองเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การจะเปลี่ยนแปลงใดๆ จึงขึ้นกับวิจรรณญาณของเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ และสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของสมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ และจักรี โพธิมณี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาติพันธุ์ในอำเภอกระทุ่มแบนและอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้กล่าวว่า การศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชาติพันธุ์ดั้งเดิม และการเคลื่อนย้ายของชุมชนชาติพันธุ์ข้ามชาติในเศรษฐกิจยุคใหม่ หากวิเคราะห์ถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความสัมพันธ์ระหว่างกัน พบว่า ชุมชนดั้งเดิมเช่นไทยรามัญและไทดำ เปลี่ยนวิถีการผลิตจากการทำนามาสู่การทำสวน แต่ยังรักษาพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต แสดงถึงความผูกพันกับชุมชนดั้งเดิม (สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ และจักรี โพธิมณี, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ การจัดงานวันสงกรานต์เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามหลักที่ว่าด้วยกิจกรรม 4 และหลักที่ว่าด้วยคุณค่า 3 คือ

หลักที่ว่าด้วยกิจกรรม 4 มีดังนี้

1) กิจกรรมทำบุญตักบาตร 2 สัญชาติ ถือว่าเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลให้ตัวเอง และอุทิศส่วนกุศลนั้นแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว การทำบุญแบบนี้มักจะเตรียมไว้ล่วงหน้า นำอาหารไปตักบาตรถวายพระภิกษุที่ศาลาวัด ซึ่งจัดเป็นที่รวมสำหรับทำบุญ ในวันนี้หลังจากที่ได้ทำบุญเสร็จแล้ว ก็จะมีการก่อพระทรายอันเป็นประเพณีด้วย

2) กิจกรรมการสงฆ์น้ำพระและกตัญญูตา เป็นการอวยพรปีใหม่ให้กันและกัน น้ำที่รดมักใช้น้ำหอมเจือด้วยน้ำธรรมดา การสงฆ์น้ำพระจะรดน้ำพระพุทธรูปที่บ้านและที่วัด และบางที่จัดสงฆ์น้ำพระสงฆ์ ด้วยบังสุกุลอัฐิ กระดูกญาติผู้ใหญ่ที่ตายแล้ว มักก่อเป็นเจดีย์ แล้วนิมนต์พระไปบังสุกุล

3) กิจกรรมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ การได้ระลึกถึงท่านหรือการทำบุญถือว่าเป็นสิ่งที่ดี การทำบุญในแก่บรรพบุรุษของเราก็ถือว่าเป็นการระลึกถึงและการแสดงถึงความกตัญญูอีกรูปแบบหนึ่ง

4) กิจกรรมการก่อเจดีย์ทรายสานสัมพันธ์ เป็นการนำทรายมาก่อเป็นรูปร่างคล้ายเจดีย์ และประดับด้วยดอกไม้ต่างๆ อันนี้แทบไม่ค่อยได้เห็นในกลุ่มคนเมืองแล้ว

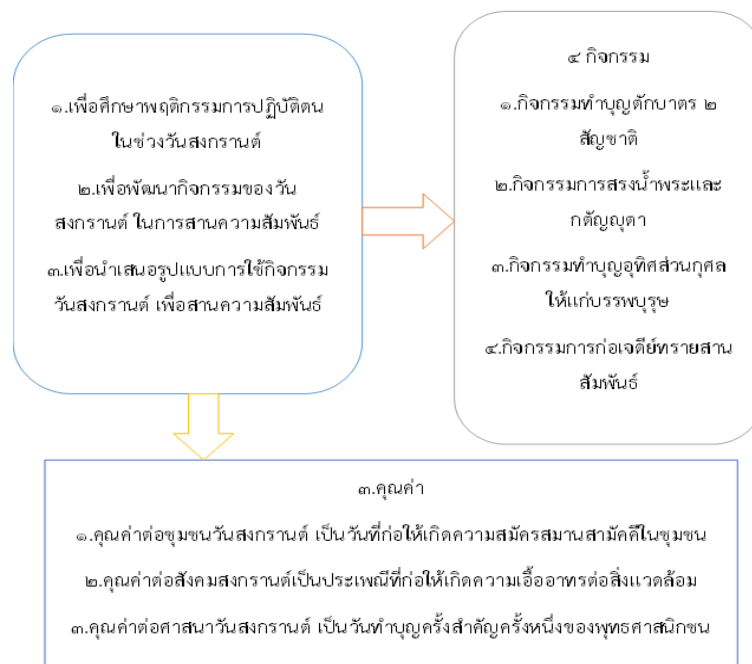
หลักที่ว่าด้วยคุณค่า 3 มีดังนี้

1) คุณค่าต่อชุมชนวันสงกรานต์ เป็นวันที่ก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีในชุมชน เช่น การได้พบปะสังสรรค์ร่วมกันทำบุญ และการละเล่นสนุกสนานรื่นเริงในยามบ่ายหลังจากการทำบุญ โดยการเล่นรดน้ำในหมู่เพื่อนฝูงและคนรู้จักและการละเล่นตามประเพณีท้องถิ่น

2) คุณค่าต่อสังคม สงกรานต์เป็นประเพณีที่ก่อให้เกิดความเอื้ออาทรต่อสิ่งแวดล้อม เพราะในวันนี้ทุกคนจะช่วยกันทำความสะอาดบ้านเรือน สิ่งของเครื่องใช้ทุกอย่างให้สะอาดหมดจดเพื่อจะได้ต้อนรับปีใหม่ด้วยความแจ่มใส เบิกบาน นอกจากนี้ยังควรช่วยกันทำความสะอาดวัดวาอาราม ที่สาธารณะ และอาคารสถานที่ของหน่วยงานต่างๆ ด้วย

3) คุณค่าต่อศาสนา วันสงกรานต์เป็นวันทำบุญครั้งสำคัญครั้งหนึ่งของพุทธศาสนิกชน โดยการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ปฏิบัติธรรม และสรงน้ำพระ ศรัทธาในการทำบุญให้ทาน ซึ่งถือเป็นการเกื้อกูลสูงสุดของมนุษยชาติ และการถือศีลปฏิบัติธรรมซึ่งเป็นเหตุแห่งความเจริญรุ่งเรืองของชีวิต และสามารถสืบทอดพระพุทธานามมาได้จนถึงปัจจุบัน ดังภาพ

เรื่องรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของ
พุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวเมียนมาร์

บทสรุป

การสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพิ่มกิจกรรมที่สมควรประพฤติปฏิบัติในวันสงกรานต์ เพื่อสืบทอดความดีงามในคุณค่าของประเพณีนี้ไว้ การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรหรือนำอาหารไปถวายพระที่วัด เพื่อสืบทอดและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และเพื่อกล่อมเกลาจิตใจให้รู้จักการให้ เสียสละ โดยมีได้มุ่งหวังสิ่งใดตอบแทนมีค่านิยมและธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ที่แตกต่างกันออกไป ก็สมควรให้ปฏิบัติไปตามนั้น เพื่อเป็นการเคารพภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้กลั่นกรองเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การจะเปลี่ยนแปลงใดๆ จึงขึ้นกับวิจารณ์ญาณของเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ โดยตรง ที่จะเลือกรับหรือไม่รับสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิมในอดีต รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้วิจัยได้จัดการเก็บรวบรวมคำสัมภาษณ์การให้ข้อมูลและการสังเกตการณ์จึงได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาสรุปเป็นรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุนการใช้ระบบ “บวร” บ้าน วัด รัฐ ในรูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันวางนโยบายในการทำงานที่สอดคล้องกันเพื่อให้เกิดพุทธวิธีเพื่อการพัฒนาารูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ประชาชนและทุกหน่วยงานควรร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของ “รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2) ควรมีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาส่งเสริมการจัดการแนวพุทธวิธีเพื่อการพัฒนาารูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ต่างๆ และพัฒนาการจัดการปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยใช้กระบวนการจากการศึกษาในครั้งนี้

2) ควรมีการวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามปราชญ์จังหวัดนครปฐม แบบครบวงจร

3) ควรมีการวิจัยเพื่อการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธวิธี เพื่อการพัฒนา รูปแบบการใช้กิจกรรมวันสงกรานต์ เพื่อสานความสัมพันธ์ของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวเมียนมาร์ ในตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามปราชญ์จังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (2505). *พระราชพิธีสิบสองเดือน*. พระนคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2555). *ความสำคัญของพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2559). *สาदनําสงกรานต์วัฒนธรรมร่วมรากเอเชีย เทศกาลโฮลี สงกรานต์ดีในอินเดีย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- วันดี ศรีสวัสดิ์ และคณะ. (2559). *เรื่องการศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- บุษบา หินธาร และคณะ. (2564). *การศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของคนส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านนาเมือง อำเภอลำลูกกระถัง จังหวัดพิษณุโลก. รายงานการวิจัย*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ และจักรี โพธิมณี. (2560). *การปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชาติพันธุ์ในอำเภอกะทุ่มแบนและอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. รายงานการวิจัย*. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2564). *เลี้ยงผีเดือน 5 เมษายน สงกรานต์ของแขกพราหมณ์ถูกแปลงเป็นไทย พุทธสมัยอยุธยา. สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564 จาก* https://www.matichonweekly.com/column/article_96418
- สมภาร พรหมทา. (2554). *มนุษย์กับศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม.
- เดือน คำดี. (2553). *ศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

